

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze bakalářské práce

Důchodový systém České republiky

Jakub Sehnal

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Tato bakalářská práce, která má název Důchodový systém České republiky, je rozdělena na dvě obsahové části. Část teoretickou, ve které jsou zpracovány historické údaje o důchodovém systému České republiky, popsán důchodový systém jako celek s jeho postupným vývojem, přiblíženy jednotlivé pilíře v rámci České republiky a srovnání vybraných zemí Evropské unie.

Praktická část má dvě části. První se zabývá výpočty naspořených prostředků v rámci jednotlivých pilířů, investic v podobě nákupu nemovitostí za účelem pronájmu a uložení peněz na spořicí účtech u vybraných bank. Druhá část obsahuje dotazníkové šetření, ve kterém bylo respondentům položeno třináct otázek týkajících se důchodového systému České republiky

Klíčová slova

důchodový systém, důchodová reforma, důchodové pilíře, státní příspěvek, penzijní společnosti, penze, demografický vývoj

Cíl práce

Cílem bakalářské práce je zhodnotit důchodový systém České republiky z hlediska jednotlivých pilířů. Dílčím cílem je komparace s důchodovými systémy ve vybraných zemích EU.

Metodika práce

Bakalářská práce bude rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části budou vysvětleny základní pojmy a kategorie z oblasti důchodových systémů. V analytické části budou zhodnoceny jednotlivé pilíře současného důchodového systému a budou navrženy varianty řešení, jak se finančně zajistit na stáří.

V bakalářské práci bude využita metoda sekundárního sběru dat, dotazníkové šetření, analýza dokumentu, syntéza, deskripce a komparace.

Úvod

Důchodová reforma je v poslední době jedním z nejdiskutovanějších témat ve společnosti. Týká se prakticky každého z nás. Čím dál více občanů začíná již od mladého věku přemýšlet o svém důchodovém pojištění a není jim lhostejné, jak velký bude jejich měsíční příjem ve stáří. V dnešní

době nastává situace, kdy poměr ekonomicky aktivního obyvatelstva k populaci dětí a ekonomicky neaktivních obyvatel každoročně klesá, a proto největším rizikem a hlavní otázkou zůstává, zda dnešní mladiství budou ve svém stáří mít nějaký důchodový příjem od státu či nikoliv.

Důchodové pojištění dnes není jedinou možností, jak se zajistit na stáří. Mezi další způsoby patří penzijní připojištění, které vytváří příležitost pro doplňkový zdroj příjmu ve stáří či invaliditě. Tato připojištění jsou jednou z možností finančního zabezpečení ve stáří. Mezi další nejčastěji využívané možnosti příjmů se uvádí: příjmy z majetku (nejčastěji nemovitosti), úroky z vkladů v bankách, či výnosy z investic do akcií a také životní pojištění.

Závěr

Česká republika má stejně jako většina Evropských zemí vícepilířový důchodový systém, založený na průběžném financování státních důchodů z příspěvků placených lidmi aktivního věku. První pilíř je povinný pro všechny zaměstnance i OSVČ, druhý pilíř je dobrovolný a v ČR bude platný do roku 2016, kdy by se po dohodě současné vlády měl zrušit. Třetí pilíř je také založen na dobrovolné účasti s tím, že za vložené prostředky jeho účastníci získají příspěvek od státu. V České republice poskytuje služby v rámci druhého pilíře pouze šest penzijních společností. Všechny tyto společnosti poskytují spoření v rámci pilíře třetího.

Z průzkumu vyplývá, že ve vybraných zemích v dnešní době usilují o výraznou náhradu ekvivalence za solidaritu. Upřednostňují stejně jako Česká republika příspěvky do II. a III. pilíře na úkor I. Protože v rámci demografické situace se dávky z I. pilíře budou s přibývajícím časem snižovat. Některé země mají příspěvky do II. pilíře povinné, jiné dávají přednost dobrovolné účasti na soukromých investicích.

Z důvodu demografické krize můžeme očekávat, že starobní důchod z prvního pilíře bude v budoucnu nedostatečný, a proto byly provedeny výpočty pro zjištění nutnosti spoření v jednotlivých pilířích, aby účastníci měli na stáří uspořené prostředky pro zajištění životního minima. V rámci jednotlivých příkladů se postupovalo podle zadání, která jsem navrhl. Dospěl jsem k závěru, že v českém důchodovém systému jsou výhodné investice v rámci III. pilíře. Příspěvky na tento pilíř si účastník stanoví sám a výše naspořených peněz se tedy odvíjí od výše odváděných prostředků.

Existuje však několik dalších možností pro zajištění se ve stáří. Jednou z nich, kterou bych velice doporučil, je nákup nemovitosti, která je určena k budoucímu pronajímání. Doporučení jsou na základě nízkých úrokových cen hypoték, které jsou v letošním roce 2015

na velice nízké úrovni. Výpočty v rámci tématu pronájmu prokázaly, že je možné hypotéku financovat větší částí z měsíčního pronájmu dané nemovitosti. Příjmy z tohoto způsobu zajištění mají oproti spořicímu programům určitou výhodu. Mohou v budoucnu zohledňovat míru inflace. Jako poslední způsob zajištění se ve stáří byly zmíněny investice do spořicího účtu, které jsou vedeny u jednotlivých bankovních institutů. Z jednotlivých výpočtů bylo zřejmé, že v rámci dlouhodobého spoření je tato forma investice nevýhodná, neboť úrokové sazby nedosahují dostatečnou výši.

Bakalářská práce obsahuje dotazníkové šetření, které probíhalo formou veřejného dotazování. Anketa byla vytvořena na téma Důchodový systém České republiky a zúčastnilo se jí 103 osob formou internetového dotazování. Z tohoto dotazníku je patrné, že s přibývajícím věkem stoupá zájem o informovanost, která se týká právě tématu důchodů a důchodového systému. V rámci II. a III. pilíře byly vedoucími společnostmi pro jednotlivé účastníky penzijní společnost České pojišťovny a Allianz penzijní společnost, u kterých má v obou případech své účty většina respondentů. Mnoho lidí v České republice využívá možnosti jiného spoření nebo jiných investic. Mezi nejčastější odpovědi patří zmíněné spořicí účty a investice do nemovitosti určené k dalšímu pronájmu

Každý občan by se měl zamyslet nad tím, jak si zajistit dostatečné prostředky ve stáří s vlastní pomocí, bez stoprocentního zajištění od státu. Dle výše uvedeného se mohou občané s tímto problémem obrátit na bankovní ústavy, pojišťovací společnosti, hypoteční banky, Českou poštu a pracovníky s licenci na finanční problematiku. Pracovníci těchto organizací jim po záznamu z jednání navrhnou nejvýhodnější formu financování na míru. Při dodržování nastaveného finančního plánu bude odchod do důchodu pozitivnější. Přesto, že Česká republika nemá nastavený důchodový program, je na každém z nás, aby si finanční prostředky zabezpečil co nejrychleji, a proto doporučuji neoddalovat toto rozhodnutí.

Použité zdroje

Odborné publikace

Vývojové trendy důchodových reforem v Evropě: Les tendances de développement des réformes des pensions en Europe. Editor Věra Štangová, Petr Tröster. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2010, 68 s. Sborník (Univerzita Karlova), č. 46. ISBN 9788087146347.

RYTÍŘOVÁ, Lucie. *Důchodový systém v České republice: přehledný a srozumitelný popis I., II. a II. pilíře, srovnání výhod a nevýhod jednotlivých pilířů, kolik zaplatíte a kolik dostanete.* 1. vyd. Olomouc: Anag, c2013, 115 s. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 9788072638215.

LOUŽEK, Marek. *Důchodová reforma.* Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2014, 100 s. ISBN 9788024626123.

Internetové zdroje

Pilíře Českého důchodového systému. *Důchodová reforma – ISSN 1805-7470.* [online]. © 2015 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://www.duchodovareforma.cz/duchodovy-system/>

Spořicí programy. *Penzijní společnost České pojišťovny.* [online]. © 2012 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://www.pfcp.cz/duchodove-sporeni/sporici-programy.html>

Průměrná cena pronájmu – 1m² / měsíc. *Economia, a.s..* [online]. © 1999-2015 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://realitymix.centrum.cz/statistika-nemovitosti/byty-pronajem-prumerna-cena-pronajmu-1m2-mesic.html>